

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura we Wrocławiu**

Wrocław, dnia 18 marca 2010 r.

**Pani
Anna Hawrylczak - Małańczak
Dyrektor
Zespołu Szkół Ogólnokształcących
nr 4
im. Bohdana Ihora Antonycza
w Legnicy**

P/09/074
LWR- 410-30-03/2009

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej "ustawą o NIK", Najwyższa Izba Kontroli Delegatura we Wrocławiu przeprowadziła kontrolę Gimnazjum nr 10 (dalej „Gimnazjum”) w Zespole Szkół Ogólnokształcących nr 4 im. Bohdana Ihora Antonycza w Legnicy (dalej „Szkoła”), w zakresie realizacji zadań wynikających z ustawy o mniejszościach narodowych i etnicznych², w okresie 2007-2010 (do czasu zakończenia kontroli).

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli, podpisanym w dniu 1 marca 2010 r., Najwyższa Izba Kontroli, stosownie do art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Pani Dyrektor niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie funkcjonowanie Gimnazjum, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości, które jednak nie miały zasadniczego wpływu na kontrolowaną działalność.

¹ Dz.U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

² Ustawa z dnia 06 stycznia 2005 r. o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym (Dz.U. Nr 17, poz.141 ze zm.).

Przyjętą ocenę uzasadniają przedstawione poniżej oceny i uwagi cząstkowe.

1. Wprawdzie Statut Szkoły zawierał zapisy i uregulowania dotyczące umożliwiania uczniom należącym do ukraińskiej mniejszości narodowej, podtrzymywanie i rozwijanie poczucia tożsamości narodowej, etnicznej, językowej i religijnej oraz własnej historii i kultury, to jednak uregulowania te w zakresie organizacji nauczania języka mniejszości nie odpowiadały rzeczywistej formie organizacji tych zajęć w Szkole. Dotyczyło to także mało precyzyjnych zapisów dotyczących prawa uczniów do poznawania własnej historii i kultury. Ponadto ustalono, że Statut zawierał nieaktualne zapisy dotyczące: adresu, oraz określenia organu prowadzącego Szkołę. Stwierdzono przy tym niepełną realizację wniosków powizytacyjnych wydanych przez Dolnośląskiego Kuratora Oświaty (w związku z kontrolą w dniach 5-12 marca 2008 r.) w zakresie konieczności znowelizowania Statutu w części dotyczącej określenia formy organizacji nauki języka mniejszości.

Pozytywnie ocenić należy, iż Programy Wychowawcze Gimnazjum na poszczególne lata szkolne, wyszczególniały tradycje i stałe uroczystości szkolne, służące podtrzymywaniu i rozwijaniu poczucia tożsamości narodowej, etnicznej, językowej i religijnej oraz własnej historii i kultury uczniów należących do ukraińskiej mniejszości narodowej.

2. **Pozytywnie ocenić należy współdziałanie Szkoły z organizacjami ukraińskiej mniejszości narodowej**, realizujące obowiązek określony w § 10 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 listopada 2007 r. w sprawie warunków i sposobu wykonywania przez przedszkola, szkoły i placówki publiczne zadań umożliwiających podtrzymywanie poczucia tożsamości narodowej, etnicznej i językowej uczniów należących do mniejszości narodowych i etnicznych oraz społeczności posługującej się językiem regionalnym³. Należy zaznaczyć, że przy podejmowaniu ważnych decyzji dotyczących realizacji zadań w zakresie podtrzymywania tradycji i tożsamości mniejszości narodowej, Dyrektor Szkoły prowadziła konsultacje z przedstawicielami organizacji ukraińskiej mniejszości narodowej.

3. **NIK pozytywnie ocenia stworzenie przez Szkołę warunków do prowadzenia zajęć edukacyjnych dla uczniów mniejszości**. Nauczycielka języka ukraińskiego w Gimnazjum posiadała kwalifikacje wymagane przepisami rozporządzenia MENiS w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli⁴, legitymowała się dyplomem ukończenia stu-

³ Dz.U. Nr 214, poz. 1579, do 30 listopada 2007 r. obowiązywało w tym zakresie rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 03 grudnia 2002 r. (Dz.U. Nr 220, poz. 1853).

⁴ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 10.09.2002 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz określenia szkół i wypadków, w których można zatrudniać nauczycieli

diów magisterskich na kierunku zgodnym z nauczaniem przedmiotem, posiadała przygotowanie pedagogiczne, stopień nauczyciela dyplomowanego, a w okresie objętym kontrolą, uczestniczyła w doszkąłcaniu i doskonaleniu zawodowym organizowanych przez Ośrodek Doradztwa Metodycznego i Doskonalenia Nauczycieli w Legnicy.

Zakres i tygodniowy wymiar godzin przeznaczonych na realizację obowiązkowych zajęć edukacyjnych dla uczniów mniejszości, dotyczący nauki języka ukraińskiego, był zgodny z wymogami określonymi w § 4 ust. 1 pkt 3a rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 12 lutego 2002 r. w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych⁵. Treści z historii i geografii Ukrainy były realizowane w ramach godzin przeznaczonych na naukę historii i geografii ogólnej oraz na zajęciach pozalekcyjnych. W ramowych planach nauczania dla klasy Gimnazjum w roku szkolnym 2009/2010 przewidziana jest realizacja przedmiotu *historia Ukrainy* w klasie III w roku szkolnym 2011/2012.

Dane o liczbie uczniów i organizacji zajęć dla mniejszości narodowej z lat szkolnych objętych kontrolą sprawdzone z danymi zawartymi w Systemie Informacji Oświatowej (SIO), nie wykazały rozbieżności.

Przestrzegany był wymóg dotyczący warunku objęcia ucznia nauką języka mniejszości tj. na wniosek rodziców lub opiekunów prawnych dziecka złożony do Pani Dyrektor, co było zgodne z regulacją zawartą w w/w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 listopada 2007 r. Nie stwierdzono by wystąpiły przypadki odrzucenia prośby rodziców o objęcie dziecka nauką języka mniejszości.

Zorganizowano naukę religii dla uczniów mniejszości narodowej, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z 14 kwietnia 1992 r. w sprawie warunków i sposobu organizowania nauki religii w publicznych przedszkolach i szkołach⁶, zajęcia obejmowały religie kościołów: greckokatolickiego, prawosławnego i rzymskokatolickiego. W przypadkach niespełnienia wymogu liczebności poszczególnych grup wyznaniowych na poziomie danej klasy, zgodę na zorganizowanie nauki religii wyrażał organ prowadzący Szkołę, po uwzględnieniu wniosków prowadzących naukę religii danego wyznania.

4. W procesie nauczania języka mniejszości wykorzystywane były programy nauczania dopuszczone przez ministra właściwego ds. oświaty i wychowania w danym roku szkolnym,

niemających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakładu kształcenia nauczycieli (Dz.U. Nr 155, poz. 1288 ze zm.)

⁵ Dz. U. Nr 15, poz. 142 ze zm.

oraz przestrzegano warunków dopuszczania do użytku szkolnego danego programu nauczania określonych w odpowiednich przepisach⁷. Szkolne zestawy programów nauczania obowiązujące w Gimnazjum w danym roku szkolnym, były dopuszczane do użytku szkolnego przez Dyrektora Szkoły, po zasięgnięciu opinii Rady Pedagogicznej i Rady Szkoły.

Uczniowie Gimnazjum nie posiadali podręczników niezbędnych do nauczania języka ukraińskiego, co związane było z faktem braku na rynku wydawniczym w/w podręczników, dopuszczonych do użytku szkolnego. W związku z tym w procesie edukacyjnym korzystano z podręczników zatwierdzonych dla niższych etapów edukacji i tekstów źródłowych. Taka sytuacja, mimo, że niezależna od Szkoły, może mieć niekorzystny wpływ na proces edukacyjny w zakresie nauki języka mniejszości.

Analiza świadectw szkolnych wykazała, że były one wydawane uczniom na drukach zgodnych z obowiązującymi wzorami określonymi w Rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 14 marca 2005 r.⁸ Na świadectwach tych język ukraiński, jako język mniejszości wpisany był w grupie przedmiotów obowiązkowych. Podobnie w zbadanych arkuszach ocen, język mniejszości umieszczony był także w grupie zajęć obowiązkowych.

5. *Rzetelne, albowiem zgodne z wielkością środków otrzymanych od organu prowadzącego, było wydatkowanie środków przez Szkołę.* Poniesione przez Gimnazjum w latach 2007-2009 wydatki budżetowe na działalność oświatową wyniosły odpowiednio: 302,8 tys. zł, 351,4 zł i 395,9 tys. zł. W okresie objętym kontrolą nie odnotowano wpłat środków finansowych od rodziców uczniów czy organizacji mniejszości narodowej celem finansowania obowiązkowych zajęć edukacyjnych.

Natomiast uczniowie Gimnazjum otrzymywali pomoc socjalną, ze względu na trudną sytuację materialną, w formie: dofinansowania zakupu stroju uczniowskiego, dla pięciu uczniów Gimnazjum, na kwotę 250 zł (w 2007 r.) oraz zakupu podręczników dla ucznia, w ramach wyprawki szkolnej, na kwotę 280 zł (w 2009 r.).

⁶ Dz. U. Nr 36, poz. 155 ze zm.

⁷ Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 8 czerwca 2009 r. w sprawie dopuszczania do użytku szkolnego w szkole programów wychowania przedszkolnego i programów nauczania oraz dopuszczania do użytku szkolnego podręczników (Dz.U. Nr 89, poz. 730) i poprzedzającego je rozporządzenia z dnia 6 stycznia 2009 r., (Dz.U. Nr 4, poz. 18), a wcześniej rozporządzenia Ministra edukacji narodowej i Sportu z dnia 5 lutego 2004 r., w tej samej sprawie (Dz.U. Nr 25, poz. 220).

⁸ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 14 marca 2005 r. w sprawie zasad wydawania oraz wzorów świadectw, dyplomów państwowych i innych druków szkolnych, sposobu dokonywania ich sprostowań i wydawania duplikatów, a także zasad legalizacji dokumentów przeznaczonych do obrotu prawnego z zagranicą oraz zasad odpłatności za wykonywanie tych czynności (Dz.U. Nr 58, poz.504 ze zm.)

Nie stwierdzono, by w okresie objętym kontrolą, do Dyrektora Szkoły wpłynęły skargi rodziców lub innych osób, dotyczące praw mniejszości lub wskazujące na utrudnianie korzystania z praw mniejszości przez uczniów Szkoły.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

- 1. *Uaktualnienie Statutu Szkoły, w tym w zakresie dotyczącym form organizacji nauczania języka mniejszości ukraińskiej oraz realizacji prawa uczniów mniejszości narodowej do poznawania własnej historii i kultury i dostosowanie jego zapisów do obowiązujących przepisów prawa w zakresie problematyki mniejszości narodowych i etnicznych.***
- 2. *Terminowe realizowanie wniosków nadzoru pedagogicznego.***
- 3. *Rozważenie możliwości organizacji nauczania historii i geografii kraju pochodzenia mniejszości narodowej w formie odrębnych zajęć edukacyjnych w ramach godzin będących do dyspozycji dyrektora Szkoły.***

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura we Wrocławiu, na podstawie art. 62 ust.1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Panią Dyrektor w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Pani Dyrektor prawo zgłoszenia na piśmie do Dyrektora Delegatury NIK we Wrocławiu umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o której mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.

p.o. Dyrektor
Delegatury NIK we Wrocławiu
(-) Piotr Miklis